

פרי ביכורים

חידושי הלכה והגות משולחנו של מורינו הגאון רבי יצחק מאיר הגר שליט"א

רב ומו"צ דקהילת חניכי הישיבות רמת בית שמש ב'

י"ל ע"י מכון תורה ברמה רמב"ש ב' הערות ושאלות pribicurim100@gmail.com

ל.ה.ו- פרשת ויקרא-החדש- א' ניסן יום שנתעטרו בו עשרה עטרות
תשע"ח

ירידת ויציאת מצרים על שום מה

הפועל עבד קשה מאד למרק את הרחובות ידיו השתפשפו מהעמל עד זוב דם ורגליו התנפחו מרוב עבודה, הוא יודע כי בסופו של יום יקבל את מעט המעות שכר עבודתו, בליבו פנימה שורר כאב עמוק על עבודת הכפים הכה קשה שלו ששכרה אינו רב בצידה, ותמה הוא מאד עבודה זו על שום מה, ויזעק הפועל היגע ותעל שועתו אל האלוקים.

ואו אז התגלו לו מראות אלוקים, מראות וגילויים מרעישים, הנה באותם דרכים שכה טרחת ועמלת על נקיונם עומדת לעבור מרכבת המלך, אמנם קיבלת שכר זעום חלף עבודתך, אך השכר הגדול הוא שבזכותך פעולותיך יכול המלך לרדת אל העם ולהתקרב לעם במסעו בעיר הנקיה שצוחצחה על ידך, הרי שיש לך חלק במלכותו של המלך ואינך סתם פועל שחור מסכן, אלא בשל עבודתך סללת עבור המלך את הדרך לרדת ולהגיע אל העם בדרך ראויה ונקיה, והרי שעבודתך אינה לריק כפי שנראה לעיני כל, אלא מטרות נשגבות לה, וכל שכר שישולם לך עבורה לא ישווה לשכר העצום שזכית בזה שאתה והינך שותף מלא למלכותו של המלך.

וכנגד ארבעה בנים דיברה התורה, כי כל עובד מתייחס לעבודתו כפי עבודתו וראייתו את החיים במשקפיו שלו, אם זכה הרי הוא צוהל ושמח בזכותו הגדולה להיות עבדו ובנו של המלך ורוצה הוא להעמיק את עבודתו ואת נאמנותו ומסירותו למלך, אך אם אינו כזה שומה עלינו לדאוג זה לזה ולהאיר אחד לזולתו את אותו מבט נהיר ומאיר לזכות גדולה זו להיותו עובד של משהו נעלה ונשגב למרות שממבט ראשון נראין הדברים כעבודה שחורה, אך שחורה היא ונאוה, ומלאה אור ושמחה, רק שצריכים לקלף את המסך המסמה את העיניים ומטעה אותם להיות קצרי רואי ולראות את הכל כאן ועכשיו.

אך מי שלא זכה ואוטם אזניו משמוע ועיניו מראות ומעדיף הוא לשקוע בים ורוד של דמיונות שוא ומדוחים, הזהר והשמר מהיסחף אחריו פן יתן לך ידו וימשוך אותך לתהום הנשיה בא חשים טוב, הקהה את שיניו כי אצלו הבוץ וסחי ומאוס הופכים

לדבר איכותי, עבודת הכפים הכה קשה אינה שווה עבורו כי ההפקרות נראית טובה יותר, כמה קצר רואי יכול להיות האדם המתבוסס במצבו העכשווי, בלי להתרומם טפח מעל החומר המושך.

עבודתינו בעולם היא לשם מטרה אחת בלבד, העלאת החומר למצב של רוח, הפיכת החומריות לכלי לקבלת אורו הרוחני של הבורא כפי שהאציל אותו ממקורו העליון ביותר. וכפי שכתב זאת בעל המסילת ישרים בריש ספרו, פרק א וז"ל, והנה מה שהורנו חכמינו זכרונם לברכה הוא, שהאדם לא נברא אלא להתענג על ה' ולהנות מזיו שכינתו שזהו התענוג האמיתי והעידון הגדול מכל העידונים שיכולים להמצא. ומקום העידון הזה באמת הוא העולם הבא, כי הוא הנברא בהכנה המצטרפת לדבר הזה. אך הדרך כדי להגיע אל מחוז חפצנו זה, הוא זה העולם. והוא מה שאמרו זכרונם לברכה (אבות ד): העולם הזה דומה לפרוזדור בפני העולם הבא. והאמצעים המגיעים את האדם לתכלית הזו, הם המצוות אשר צונו עליהן האל יתברך שמו. ומקום עשיית המצוות הוא רק העולם הזה. על כן הושם האדם בזה העולם בתחלה כדי שעל ידי האמצעים האלה המזדמנים לו כאן יוכל להגיע אל המקום אשר הוכן לו, שהוא העולם הבא, לרוות שם בטוב אשר קנה לו על ידי אמצעים אלה. והוא מה שאמרו, זכרונם לברכה (עירובין כב א): היום לעשותם ומחר לקבל שכרם. וכשתסתכל בדבר תראה כי השלמות האמיתי הוא רק הדביקות בו יתברך, והוא מה שהיה דוד המלך אומר (תהלים עג): ואני קרבת אלקים לי טוב. ואומר (שם כז): אחת שאלתי מאת ה' אותה אבקש שבת בבית - ה' כל - ימי חיי וגו', כי רק זה הוא הטוב. וכל זולת זה שיחשבוהו בני האדם לטוב, אינו אלא הבל ושוא נתעה. אמנם לכשיזכה האדם לטובה הזאת, ראוי שיעמול ראשונה וישתדל ביגיעו לקנותה, והיינו שישתדל לידבק בו יתברך בכך מעשים שתולדתם זה הענין והם הם המצוות.

ירידת מצרים היתה לשם העלאת האור האלוקי המסתתר במעבה החשך של הבריאה, כי זוהי עיקר עבודת הבריאה בזמן ההסתרה טרם הגעת הבריאה לשלמותה הגדולה.

פרשת החדש היא ההדגש על קידוש החדש כי היא חכמתכם ובינתכם לעיני כל העמים, חידוש וקידוש הימים לפי מולד הלבנה הרי היא כביכול היחוד של עם ישראל המקדשים את השנים לפי החמה והחדשים לפי הלבנה, שהחיבור בין החמה ללבנה הוא החיבור בין הכח הרוחני השמש החכמה המשפיע לכלי המעשה הלבנה שהיא החומר החשוך שאין לה אור עצמי כלל אך בקבלתה וביטולה לאור החמה נהפכת למאירה, פני משה כפני חמה ופני יהושע כפני לבנה, וכך על ידי זה יכלו בני ישראל לצאת ממצרים כי כך היא הדרך להעלות את הקדושה המסתרת בתוך החומר החשוך והעכור, לכן קריאת פרשת החדש היא ההקדמה ליציאת מצרים וההליכה לקראת הר סיני לקבל את התורה הקדושה.

וכתב השם משמואל בהגדה של פסח פרשת החודש, ויובן ענין הפרשה של החודש הזה לכם, דתחלה מדבר מענין קידוש החודש שר"ח הוא בנפש וזה השער לה' צדיקים יבואו בו שהוא פתח לכל שלימות נפש רוח ונשמה שלשה מלכים שבאדם כנ"ל ר"ת מ'לך ובהיפוך אותיות הוא ל'כ"ם שהוא פסח מצה ומרור. עכ"ל.

ולבאר דבריו על פי מש"כ נראה, דהרי הלבנה נקראה מלכות כי המלכות לית לה מגרמה כלום כמבואר בזוה"ק (זוהר ויחי דרל"ח ע"א ורמ"ט ע"ב) וכל אורה בא ממה שמקבלת מהחמה, וזוהי המלכות המושלמת שמתבטלים לשרש האור העליון, וכך הוא ראש חדש ניסן שהוא ראש השנה למלכי ישראל שמתבטלים לבורא עולם, ויציאת מצרים היא לצאת מעבדות פרעה ולהיות עבדי ה' שזהו המלכות האמיתית לקבל את

אור ה' ית', ובקבלת התורה נהיינו בני מלכים מאן מלכי רבנן. וזוהי ההכנה לימים קדושים אלו בפרשת החדש.

ובכל ימינו אנו עוסקים בענין זה של העלאת הקדושה מתוך הטומאה והקליפות שהן עובי החומר של העולם הזה, אך הראשית לכל היציאות מהטומאה היה ביציאת המצרים, ולכן הכל הולך אחרי הראשון ולכך מזכירים כל העת את יציאת מצרים שהיא המקור לכלל יציאות הטוב מהרע וסימן לכל הדורות הבאים שכך יצאו מעבדות הנפש לחרות עולם.

שיחת מרן ראש הישיבה מרן הגאון הגדול רבי שמואל אויערבך זצוק"ל מיום כ"ח באדר תשמ"ו בשבתי בישיבתו בשבת חברים מקשיבים

יש תקופות זמנים שאדם צריך לבחון יותר את עצמו כל שינוי מצב שאדם יכול יותר לבחון את המציאות שלו, בתורה כתוב כתבם על לוח לבך יש הבדל בין כתיבה לחקיקה כתיבה זה צירוף כל כמה שיכתוב נשאר מקום לכתוב הבעיה היא רק לחבר את הדיו לניר וגם בזה יש דרגות כמה שזה דבוק יש שאיננו דבוק כ"כ ויש שבדבוקים אך חקיקה זה גוף הדבר נשתנה במציאות וזה מושרש בדבר ובעצם גם בחוקי התורה חוקים שחקקתי וא"א רשאי להרהר אחריה דהיא חקקתי חקיקה שהחוקים חקוקים ואין להם שום דבר שיורה כן לא כיון שצורת הבריאה זה כך היא צורת הבריאה בחוקי התורה ובזה נברא העולם וכמו שאדם לא ישאל על מציאות של טבע כן הוא החק זהו חלק ממציאות הבריאה וכמובן יש לזה גם הרבה דרגות לאין קץ וכמו שבכתיבה יש דרגות כך בחקיקה נמי יש דרגות מתי אדם בוחן את עצמו אם זוהי שייכות שלו או שזה חלק מן האדם. והבוחן לזה הוא כשאדם יוצא מן המקום, אדם שמטולטל מן המקום שבו נקבע וכשיוצא אז זה שעת מבחן לאדם עם זה תורתו ובו יהגה יומם ולילה או שזה דבר אחר שיש לו בו קצת קשר בכל עם שיבוא להגות בה, ופה יש סוג קבלת עול מיוחד והסח הדעת זהו המפסיד הגדול כיון שצריכים שמירה ובפרט תורה שהתעייף עיניך בו ואיננו כמה שיותר קדושה תרומה וקדשים וכל הדברים לפי דרגתו יש לאכול קדשים בטהרה מה ההבחנה של המעשה שם ככל שהיסח הדעת פוסל כך הוא קדושתו ביותר שם צריך יותר שמירה כמה שיותר רוחני שייך בו יותר שמירה וכשהתורה שייך לאדם שאדם פרא יולד וכל דבר שנוגד הטבע קשה והתורה צריכה ליהות חקוק בלבו איפה שהגוף שם צריך ליהות מושרש בתורה ולא להסיח דעתו ח"ו בדברים בטלים וזה מדרכי העבודה ועיקר העיקרים לא להיות מושפע ממפריעים, בס' חובת הלבבות מתאר את דרכי העובדה שלא כ"כ משתומם מדרכי האדם השלם שלא מתפעל ממאורעות החיים כל מה שיקרה בו לא יוציאוהו לגמרי מתחמומו ואדם אם הוא חי עם זולתו הרי הוא כבר מאבד עצמו ואינו יודע מה איתו והשתוקקותו לדעת דברים זולים וזהו הקטנות שלו הפחיתות שלו ואדם השלם חי תמיד בדרכו מצב של שמחה של תורה לא בהפקירות לא רה"ר שיהיה מצב של הפקר לתת לכל אחד לצריך בו ושומר על כבודו לא נדרס מכלום ונשמר להתעלות התעלות תמידית בהתחזקות. ואם הוא נמשך אחרי החברה הוא צריך שוב פעם חיזוק וכו'.

הלכות הכשרת המטבח לפסח

בגמ' בפסחים ל: מבואר שאם אפשר להשתמש בכלים חדשים ללא הגעלה עדיף טפי. אמנם בגמ' שם מבואר דמדובר בסכינים שיש בהם חריצים וקשה לנקותם היטב אך בשאר כלים אפשר לכתחילה להגעיל, וכ"ה בט"ז בסי' תנא סק"ה, וכעין זה כ' החתם סופר בתשו' (סי' קיד) אך מטעם אחר, ומשום שסכינים לפעמים משתמשים בהם לתחוב לתוך הקוג"ל והוי בליעתו שלא ע"י משקה ויש לללבנו, רק מפני שזהו רק מיעוט דמיעוט יש להקפיד על זה רק לכתחי', אך בשאר כלים אפשר לכתחי' להכשיר ע"י הגעלה. מ"מ בילקוט מעם לועז בסוף פר' בא כ' שע"י שיש לב"א כלים חדשים לפסח חוסך הרבה מכשולות, וכ"כ ביסוד ושרש העבודה. רק שבימינו ישנם הרבה כלים יקרים שחייבים להגעילם ואין את האפשרות לרכוש חדשים.

והנה בספר במדבר פל"א פסוקים כא-כג כתוב, ויאמר אלעזר הכהן אל אנשי הצבא הבאים למלחמה, זאת חוקת התורה אשר צוה ה' את משה אך את הזהב ואת הכסף את הנחושת ואת הברזל את הבדיל ואת העופרת כל דבר אשר יבוא באש תעבירו באש וטהר אך במי נדה יתחטא וכל אשר לא יבוא באש תעבירו במים. ובס' ויקרא ו' כא כתיב, וכלי חרש אשר תבשל בו ישבר ואם בכלי נחושת בשלה ומורק ושוטף במים.

בתוס' במס' ע"ז סז: כ' בשם הר"ר יוסף מחשיב את דין הגעלת כלים למצות עשה, וכ"כ בסמ"ק מצוה קצח. אך הרמב"ם והסמ"ג לא החשיבו את הגעלת כלים בכלל למצוה, וכמבואר בכף החיים בשם האיסור והיתר שאין מברכים על הגעלת כלים כי אין זו מצוה כי אם איסור שלא לאכול איסור ויש לסלק את האיסור מהכלי. ובכה"ח שם מביא עוד ב' טעמים מדוע אין מברכים על הגעלת כלים. א' כי יכול לאכול בכלים כשרים ואין זה חיוב להגעיל ב' כי האיסור הוא בלוע ואין בו ממש.

נחלקו הראשונים אם מחמירים בחמץ לאסור בדיעבד גם בכלי שאינו בן יומו ואפי' שהשתמשו בו פעם אחת יאסר לשימוש בפסח או לא, דעת רש"י כמו' בטור בסי' תמז ותוס' בע"ז סו. ועו"ר שנטל"פ מותר בפסח כמו בשאר איסורים אך דעת הרשב"ם וי"א בתוס' שם ועו"ר שנטל"פ אסור בפסח. ופסק המ"ב בשם המג"א בסי' תמז ס"ק צח דהמיקל לא הפסיד והמחמיר תבוא עליו ברכה. וכך נוהגים לחומרא.

הפמ"ג מבאר את מחלוקת הראשונים אם יש נטל"פ בפסח או לא במחלוקת הראשונים¹ מדוע התורה התירה נטל"פ, אם משום ביטול ברוב הרי שאין דין זה בחמץ שאסור במשהו או משום דין שהטעם פגום ואינו ראוי לגר ואזי בפסח מותר.

ומצאנו מחלוקת אחרונים אם נטל"פ אסור בפסח אם זה נהיה כבר נטל"פ קודם פסח או רק אם זה נעשה בפסח. המהרש"ם מביא את הפמ"ג בסי' תנא בדעת המג"א שמחמיר, אך הוא עצמו כ' שרק אם נפגם בפסח יש לאסור אך אם נפגם קודם הפסח מותר כי זה דומה לחרכו קודם זמנו. אך לכאו' גם מחלוקת זו תהיה תלוי בשיטות מדוע נטל"פ יהיה מותר, אם מצד ביטול רוב הרי שאין נ"מ מתי זה נפגם אך אם מטעם שהטעם פגום י"ל שקודם פסח הוי כנחרך קודם זמנו ואם בפסח לא.

¹הרשב"א והרא"ה

מ"מ מבואר בפסוקי התורה שכל דבר נפלט כפי שבלע אם בלע במים נפלט הבליעה במים ואם בלע באש נפלט הבליעה באש. ואילו כלי חרס אין להם תקנה כי אם שבירה וכמו"ש בגמ' בפסחים ל: התורה העידה על כלי חרס שאינו יוצא מדופיו לעולם. ואפי' שבלעו ע"י כלי שני, כמבואר ברמ"א ריש סי' תנא (וגם הב"י מסכים לזה כמבואר בח"י ודלא כהמג"א בדעתו) וה"ה אם השתמשו בו ע"י עירו שלא יועיל כלום. י"א שיועיל לכלי חרס הכשרה על ידי החזרת כבשונות, דהיינו שיכניסוהו לכבשן האש שעושים בו כלים חדשים. ויש להכניסו לכבשן שהוסק חזק מאד עד שיתלבן הכלי (מחבר ס"א לפי הרא"ש והמג"א) ובשו"ע הרב כ' שמועילה החזרת כבשונות אפי' לכתחילה, וכ"מ במ"ב. אך ברעק"א והפמ"ג נוקטים כמו"ש בא"ר בשם האיסור והיתר שלא מועיל החזרת כבשונות ומתירים שם רק בדיעבד או שאין לו כלים אחרים.

כלי שבלע על ידי אש כגון, שיפודי מתכת או תבניות אפיה שבולעים ללא רוטב או מחבתות שמגנים הם לפעמים גם ללא שמן (טפלון וכדו') צורת ההגעלה (הגעלה פי' הפלטה, כמו' ברמ"א תנא ס"ג) שלהם היא על ידי ליבון באש באופן שיהיו ניצוצות ניתזים מהכלי. ואפי' שהבליעה היתה באותו חום של מים דהיינו מים מבליעים ברתיחה של 100 מעלות ואש בהרבה יותר, אך אפי' אם הבליעה באש היתה בחום נמוך מ"מ לא יועיל הגעלה כי ע"י אש. והכשר זה יועיל לבליעות איסור, אך בבליעות של היתר די בליבון קל וכפי שיבואר לקמן ובחמץ נחלקו הרמב"ם והר"ן אם דינו כאיסורא בלע², ולכתחי' יש להחשיבו כבלע איסור וכ"ה דעת המחבר בס"ד ויש מקילים להחשיבו כהתירא בלע ויהיה די בהגעלה ומקילים בשעת הצורך בליבון קל כמבואר ברמ"א שם ובמ"ב ס"ק לב.

סוג שלישי של הכשרה יש והוא השריה במים קרים וזה נוהג בכלים שבלעו שלא על ידי מים חמים אלא על ידי כבישה במים קרים במשך 24 שעות רצופות ולזה צריך שהכלי ישרה במים קרים 24 שעות רצופות. ומועיל הכשר זה רק לחמץ אך לא לשאר איסורים כי בחמץ מקילים בזה כי זה מוגדר בהלכה כהתירא בלע³. ואם זה רק נגע בקר בחמץ די בשטיפה ואי"צ ביותר מזה. ואם זה שרה בכלי בצונן ועברו י"ב חודש אי"צ כלום אפי' בכלי חרס כמבואר בש"ך יו"ד סי' קלה סט"ז ובשע"ת כאן בשם הרשב"א כ' להחמיר ואין להקל רק ביי"נ, ובחכ"צ מיקל ביישון של י"ב חודש גם בבליעה ע"י בישול. ובדרכי תשובה כ' לחלק רק אם נבלע ע"י כבוש אז יועיל יישון של י"ב חודש אך בבלע ע"י בישול יש להגעילו.

בבית שאור דהיינו כלים שהשתמשו בהם לחמץ כלי לישא ועריכת הבצק נפה מערבלי בצק ומקצפי עוגות נחלקו הראשונים ולמעשה המחבר והרמ"א בסעי' יז אם תועיל הגעלה או דבעי' ליבון, להמחבר יועיל הגעלה ולהרמ"א יש להכשירו בליבון קל. ונחלקו ה"ט"ז ומג"א אם להרמ"א יש להקל בכלי שמזיק לו ליבון. והשו"ע הרב נוקט כה"ט"ז להקל.

ובשיש שמרדדים עליו בצק לעיתים קרובות המחבר בסעי' יז כ' שהוא כבית שאור ודי לו בהגעלה אך הרמ"א מחמיר שיש ללבנו. (והמג"א הבין ברמ"א שהטעם הוא כי זה כבית שאור, אך ה"ט"ז הבין שהטעם הוא כי קשה לנקותו היטב. ולה"ט"ז יש להחמיר רק בכלי

² הר"ן כ' כי שמו עליו, ובערוה"ש תמה על סברא זו מדוע שיש עליו שם חמץ הרי זה היה היתר ויעווי' בשו"ע הרב סעי' יג בהגהה שמיישב תמיהה זו כי אפי' שהטעם קלוש מ"מ שמו נשאר כעת חמץ להחיל עליו שם איסורא בלע. וכעין סברא זו בס"ק כח או דכהתירא בלע כ"כ הרמב"ם, כי במציאות הוא היתר.

³ רמ"א יו"ד סי' קה א

עץ אך ביש אפי' להרמ"א יש להקל). ולמעשה אם רגילים ללוש עליו תמיד אין שום היתר אפי' לצונן ואפי' ע"י הפסק מפה. כ"כ במ"ב ס"ק צו. אך אם משתמשים בזה רק לפעמים ללוש להקל בהגעלה כ"ה במ"ב ס"ק צה.

ואכן בשיש די להמחבר רק בהגעלה. ולהמ"ב יש לכתחי' להכשירו ע"י אבן מלובנת וכ"ה בשוע"ר, ובימינו אפשר לעשות זאת ע"י שמניחים משה רותח על המים שהכשירו את השיש, ואח"כ לכתחי' ישם הפסק ויכסה את היש בכיסוי כמבואר במג"א. ובסוג שיש שעלול להתפוצץ ע"י אבן מלובנת, די בעירו מים חמים ואח"כ כיסוי השיש. ויש להזהר שלא להשתמש בשיש בחמץ חם 24 שעות קודם לכן. כמו כן את ההכשר בשיש יעשה כשהשיש מיובש כדי שהרטיבות שבו לא תצנן את מי ההגעלה. (כמבואר במ"ב בס"ק נ).

כלי שבלע במים חמים שהיד סולדת בו שכפי ששיערו אותו גדולי ישראל הרי הוא בסביבות 40 מעלות חום, פליטתו רק על ידי הגעלה במים חמים וכבולעו כך פולטו. ואפי' שבלע במקום נמוך שהרתיחה בו היא בחום גבוה יותר מאשר במקום גבוה יועיל להגעיל במום גבוה או שבלע ע"י שמן רותח שמעלות חומו הינם גבוהות בהרבה מאשר חום מים מ"מ יועיל להגעיל במי רותחים שמעלות חומם נמוך יותר.

ואם הבליעה היתה על ידי עירווי גם הפליטה היא על ידי עירווי. מכסה של סיר רותח דינו ככלי ראשון והגעלתו על ידי כלי ראשון. דבר גוש חם אפי' שיצא לכלי שני דינו ככלי ראשון להרבה מהפוסקים ולכן אם נגע לחם חם או מרק חמץ חם בצלחת יש לנהוג בה כדין כלי ראשון ויש להכשירה בהגעלה.

כלי שלפעמים משתמשים בהם באש ולפעמים בבישול במים. לדעת מרן השו"ע בסי' תנא סעי' ו וכ"ה שהולכים אחר רוב תשמישו. ולדעת הרמ"א שם הולכים אחרי התשמיש החמור שהיה לו אפי' שהוא רק המיעוט.

הליבון אף הוא מתחלק לב' חלקים. א' ליבון קל וא' ליבון קשה. הליבון הקל הוא שיתחמם עד שיהיה קש עומד עליו ונשרף⁴. ליבון חמור היינו שיתאדם הכלי ויהיו ניצוצות נתזים ממנו.

בכלים כמו מחבתות שמשתמשים בהם במעט נוזלים צריכים ליבון קל אך אם השימוש הוא ביבש יש לעשות ליבון חמור שעלול אף לגרום לקלקול הכלי ברוב המקרים אם זה כלי אמאייל תבניות אפיה טוסטר בלנדר של חמץ וכו' ולכן לא תועיל להם הכשרת כלים. אבל אם עמדו י"ב חודש ללא שימוש תועיל להם הגעלת ג' פעמים וכמובן אחרי ניקוי היטב. ראוי להקדים את הכשרת הכלים כמה ימים לפני פסח ועדיף עוד לפני ראש חודש ניסן⁵.

פח או פלטה של שבת יניח על האש או ידליק החשמל ויערה על זה מים רותחים כשהיא חמה, ואח"כ יכסנה עם ניר אלומיניום.

כלי זכוכית ופיירקס, לשיטת המחבר⁶ מועיל להם שטיפה בעלמא כי אינם בולעים מחמת היותם חלקים. אך לדעת הרמ"א הם בולעים ודינם ככלי חרס כי הם עשויים מחול ולא

⁴ ומהרעק"א בסי' תנא נראה שדי אם יהיה חם באופן שלא תהיה אפשרות לגעת בצד הכלי.

⁵ כף החיים בשם המהר"ל

⁶ תנא, סכ"ב

תועיל להם הגעלה. ובשו"ת רב פעלים⁷ כ' דגם לנוהגים כהמחבר ראוי להכשירם ע"י עירו ומילוי ג' ימים רצופים כל פעם כ"ד שעות בתוך המים⁸.

ובכלי זכוכית שהיו בתוכם משקאות חמץ כגון, בירה או וויסקי יש לדון שדינם כבית שאור שחימוצו קשה ולא תועיל להם שום הכשר⁹.

כיריים קרמיות שמבשלים עליהם, והם עשויים פלטת זכוכית מחוסמת יש להחמיר בהם להדעות שזכוכית בולעת (היינו להרמ"א) ולא להשתמש בהם בפסח. (ואין בהם אפשרות הגעלה כנ"ל ולא יועיל בהם כיסוי כי ע"י הכיסוי א"א לבשל בו).

כלי אמאייל המצופים בשכבה חלקה נחלקו הפוסקים מה דין הציפוי לגבי הכשר אם כחרס¹⁰ ודעת האבני נזר¹¹ להקל. ובתשו' רב פעלים¹² מיקל אם השתמשו בו בכלי שני, מ"מ ראוי שלא להשתמש בו לכתחילה לפסח.

מפות שלחן שנפל עליהם חמץ חם מועילה להם הכשרה בכלי שני¹³. וי"א שיערה עליהם מכלי ראשון¹⁴. ולמעשה מכבסים בכלי ראשון ממש כי לא מועיל עירו וכדו' לחריצי האריג¹⁵. וכך נוהגים גם במגבות מטבח. סיר לחץ, תועיל בו הגעלה חוץ מהשסתומי פלסטיק וגומי שיש להחליפם.

כלי פלסטיק נחלקו הפוסקים אם תועיל בהם הגעלה, יש שדנו בהם שתועיל הגעלה בתנאים מסוימים¹⁶ וי"א דאין בהם היתר הגעלה¹⁷ וי"א שתועיל להם הגעלה¹⁸. כלי עור מותרים בהגעלה¹⁹. כלים מגומי, דינם כפלסטיק²⁰.

שיניים תותבות, י"א שאי"צ שום הכשר. וי"א שיערה עליהם מכלי שני ויזהר שלא לאכול בהם חמץ חם כ"ד שעות מקודם. כלים המורכבים מהרבה פריטים באופן שקשה לנקות היטב את כולם יש לוודא אם הכל נקי ואם לא לא יכשירם. כלים שבחלקם עשויים מחומר שאינו ראוי להגעלה נחלקו הפוסקים. קומקום יש לנקות את האבן לפני ההכשרה. אם מניחים על המיחם לחם לחימום לפעמים יש לעשות למכסה ליבון קל. בערב פסח אין מגעילים כלים אלא עד זמן האיסור ובדיעבד ניתן לסיים את ההגעלה עד חצות היום כמבואר בריש סי' תנב והמ"ב שם, ויעוי' שם באופן שלא נהג כך.

⁷ אר"ח ח"ג סי' כ"ט

⁸ תנא מ"ב ס"ק קיח

⁹ אור לציון פ"י, יב

¹⁰ כ"ה דעת החת"ס בתשו' קי"ג הובא בפת"ש בסי' קכא ס"ק ב

¹¹ יו"ד קי"ב

¹² אר"ח ח"ג סי' כח

¹³ ב"י בסי' קכא

¹⁴ דרכי תשובה שם בשם הפר"ח

¹⁵ פמ"ג תנא מ"ז בסוף הסימן

¹⁶ יעוי' במנחת יצחק ח"ג סי' סז

¹⁷ אגרו"מ אר"ח ח"ב סי' צב

¹⁸ חלקת יעקב ח"ב סי' קסג

¹⁹ פמ"ג תנא במ"ז לא

²⁰ אגרו"מ שם